

Faludi Ádám

AZ ÚJSÁGOS, AKI NYITÁS UTÁN IS LETÁROZOTT

Az újságos, aki nyitás után is leltározott, rendszerint késett. Az elődje többnyire már reggel hét előtt kirakodott a bódé ablaka előtti pultra, körbeállogatta újságtartó állványokkal az elárusítóhelyet, elrendezte a képeslapokat, s napilapokat böngészve várta a vevőket. Évekig így ment ez, azóta mindenképpen, amióta itt nyaralt a tónál. Rendszeresen itt kezdte a napot a bolt előtti asztaloknál ülve és olvasgatva, átellenben az újságos bódéval. A szilárd pont a mindenségben, amelynek segítségével vágyott a hajdani mester, hogy kimozdítsa helyéből a világot. Idén nyáron megváltozott minden. Az újságos, aki nyitás után is leltározott, felrúgta a szokásokat, a hallgatóság egyezséget eladó és vevő között. Kiszámíthatatlanul késett, a kötegelt lapok a bejárati ajtó előtt heverték egymáson, szállingóztak a nyaralók, órájukra pillantottak, lementek a partra, visszajöttek, tipródtak, aztán elmentek. Az újságos, aki nyitás után is leltározott, kerékpárral járt ide, morcosan érkezett. Megbántott feleség forma nő, a kerékpárral is konfliktusa támadt mindjárt a megérkezése után. Hol az oldaltámaszra próbálta állítani, hol a nyilvános vécé előtt álló vén fűzfához, hol meg a bódé mögötti sövényhez igyekezett támasztani. A kerékpár kivétel nélkül eldőlt, amint ellépett mellőle. Következhetek az újraélesztési kísérletek bemelegítő gyakorlatként. A nő aurája dühből és tehetetlenségből állt, mindenféle agressziót éltető összetevőkből. Amikor végre kinyitotta a vasajtót, s a lakatot a kulcsokkal a pántra akasztva belépett a bódéba, a közelben tébláboló néhány nyaraló, aki még nem ismerte az új helyzetet, odaállt a kinyitott ablakocska elé, elővéve pénztárcáját. „Még zárva vagyok, nem leltároztam” – vetette oda nekik az újságos, aki nyitás után is leltározott, s vagdosni kezdte a kötegelt lapok zsinórait. A pénztárcák némi tanakodás után a szabadidőruha-zsebekbe, reklámszatyrokba kerültek, a vevők pedig elszivárogtak a langyosodó bitumenen a házak felé.

„Olyan országban élek, ahol megtapsolják a lottózszámokat.” Vett magának a boltban egy meggyes-mákos rétest, egy üveg ásványvizet, aztán a bolt folytatásaként álló büfében kért mellé unicumot és kávét.

„Cukor és kanál nélkül, natúr.” Leült az egyik asztalhoz, maga elé tette a poharakat, felhajtotta az unicumot, beleivott az ásványvízbe, és enni kezdte a rétest. Az újságos, aki nyitás után is leltározott, a harmadik kötegen nyesztelte a műanyag kötőzőt. Háromnegyed nyolc, hallatszott valami kereskedelmi humorhoz társított közlés után a rádió hangszórójából. A hangszórók ott függtek a büfé ablakai felett, nyitástól zárásig ugyanazt az adót sugározva. A kezdődő nap, a tó si-ma vize, a part kövei közt szedegető sirályok, a néhány csalinkázó vadkacsa azonban fölébe kerekedtek, háttérbe szorították az örökös kényszerhumorra ítélt műsorvezetőket. Az újság viszont hiányzott. Nem a tartalma miatt, hanem a gesztus miatt. „Olyan vagyok, mint bármelyik nyaraló, ülök a kávémmel, újságot olvasok, rágyújtok az első cigarettára, süt a nap.” Sodort egy cigarettát, rágyújtott. Szerette a cigarettadohányt, a maga készítette szálat, Drumot szokott venni, vagy Samsont. „Az újságok azoknak írnak, akik megtapsolják a lottószámokat egy visszafogott igényű tévéshowban. A mostani újságok arra valók, hogy lapozgassa őket az ember, úgy tegyen, mint akárki más, legalább tíz percig, negyedóráig. Nyaralásra valók, vagy a meghámozott krumplicéjébe belegyúrni, arra valók.” Kifújta a füstöt, figyelte az unicum bejelentkezését, és figyelte az újságarust, aki nyitás után is leltározott.

A második szárra már nem gyújtott rá, odament a bódéhoz, és beszólt az ablak nyílásán. – Egy Hírlapot kérek. – Még zárva vagyok, leltározom – hallatszott odabentről. Arra gondolt, hogy megkérdezi a nőt, hogy meddig húzza még ezzel a baromsággal az időt, ahelyett, hogy adna egy újságot, egy strigula az elszámoló lapon, egy darab Hírlap, eladva, és leltározna dél felé, amikor a tájékkára sem néz senki. Aztán mégsem szólt. Állt az ablakocskája előtt; „– Ez egy ökör, egy korkivonat, embléma, egy visszafogott igényű tudósítás a szenny-ládából, a sugallt példák önkéntes ügynöke, ez egy kiképzett ostoba, butaságetalon, tévével az agya helyén.” Tanácstalanul kocogtatta meg néhányszor a százforintost az ablak előtti pulton, már mindenki elment másik újságost keresni, nyolc óra múlt, a boltban is alig lézengett vásárló. A bódé nyitott ajtajára esett a pillantása. „Olyan országban élek, ahol megtapsolják a lottószámokat. De hát hol élhetnék máshol?” Zsebre tette a pénzt, a bódé ajtajához lépett, tétovázás nélkül rácsukta az újságosra, aki nyitás után is leltározott, aztán beakasztotta a lakatot a helyére, és összekattintotta. Kivette belőle a kulcsot, és elindult a part felé. Alig hallotta a nő hangját odabentről: – Hé,

mit csinál maga? Hé! – szegődött aztán nyomába a kiáltás. Visszafor-
dulva látta is ezt a kiáltást, ezt a változatlan hangsort kibújni az abla-
kocskán a még üres párkányra, oda, ahol az újságok szoktak feküdni.
Nézte, ahogyan megismétlődve, egymás után kilendülnek, szépen,
szabályosan elrendeződnek, fejléc, fejléc alatt, s jól látható mindegyi-
ken a nap szenzációja: – Hé, mit csinál maga?

Lesétált a partra, és bedobta a kulcsot a tóba. Mozdulatától meg-
riadva felreppent két sirály, majd néhány méterrel arrébb visszazállt
a kövekre. „Nem lesznek kárba veszett reggelek, nem lesznek buta hí-
rek, csak visszafogott igényű napok. Visszafogott igényű nyarak,
nyaralás lesz, gratuláló emberek, akik örülnek a számoknak, és meg-
tapsolják bármelyiket.” A távoli vitorlásokra nézett, mélyeket fogok
lélegezni, sokkal mélyebbeket, mint eddig bármikor, aztán elindult a
parton a nyaraló felé.

(Új Forrás, 2002/7.)

A SZEMLÉZETT MŰVEK ALKOTÓI

- Bogdán László (1948, Sepsiszentgyörgy) Füist Milán-, Kortárs- és Déry Tibor-díjas író, műfordító, újságíró
Faludi Ádám (1951, Tatabánya) író, képzőművész
Gyárfás Endre (1936, Szeged) író, költő, műfordító
Jónás Tamás (1973, Ózd) költő, író
Kiss Ottó (1963, Battonya) író, költő
Lászlóffy Aladár (1937, Torda) Graves-, József Attila- és Kossuth-díjas költő, író, a Magyar Művészeti Akadémia tagja
Nagy András (1956, Budapest) író, drámaíró, esszéista, a Nemzetközi Színház Intézet magyar központjának elnöke
Páll Lajos (1938, Korond) költő, festőművész
Solymosi Bálint (1959, Kunszentmárton) író, költő
Sulyok Vince (1932, Ménfő) Bethlen Gábor-díjas író, költő, műfordító
Szív Ernő (20 század eleje) hírlap- és szépíró
Tatár Sándor (1962, Budapest) költő, műfordító
Vasadi Péter (1926, Budapest) József Attila-díjas költő, író, újságíró
Véghe Attila (1962) költő, esszéista